

I DAG

HAR KAPITALISMAN
RÆÐUR.

Arbeiðsloysi — okkara størsta oyðslusemi

32 MILJÓNIR amerikanar troyta eitt hungurslív, segði Kennedy, í einum boðskapi til kongressina um arbeiðsloysið. Hann kravdi enn størri skattalætta fyri at fáa betri gongd í vinnulívið. Arbeiðsloysið kann fara uppi 5,5 milj. innan 1967, og hetta er 7 pst. av allari arbeiðsorkuni. Kennedy helt áfram:

»Arbeiðsloysi er størsti økonomiski trupulleiki okkara. Vit gera ikki fulla nýttu burtur úr hvorki arbeiðsorkuni ella fabrikkunum, og tað kostar samfelagnum 30—40 milliardir dollars um árið í mistari vøruframleiðslu og óðrum starvsáðöð. Vit eru ein rík tjóð, men okkara ríkidømi er ikki ótømligt. Framvegis hava 32 miljónir menniskju fátækradømi til náðugva — ja, nógv verri enn tað. Ein tjóð kann eins væl og hín einstaki oyðsla burtur ognir sínar. Tað er einki av ivast í, at arbeiðsloysið er okkara størsta oyðslusemi í dag.«

SOSIALURIN

FØROYSKUR SKÚLI

Teir sokallaðu »sjálfstýrisflok-karnir« hava í hyggju at yvirtaka skúlan fyri at gera hann »føroysk-ane«. Hetta ljóðar vakurt, men hvussu nógv føroyskari verður hann, um vvirðing verður framd, og hvat verður fremsta úrslitið, hín føroyski skattaborgarin fær burtur úr hesum skúla.

Teir yvirtøku kongsjórnina fyri at gera hana meira føroyska.

Hvat hava vit fingið burtur úr hesi yvirtøku?

Tað kenna øll — óneyðugt at svara her.

Verður tað nú stórt mætari við skúlanum.

Í dag letur ríkiskassin 25 pst. til alla skúlabýggjing. Bert undir seinasta landsstýri vóru 8 nýggir miljónaskúlar tiknir í brúk.

Ríkiskassin rindar annars 55 pst. av rakstrinum av skúlanum — lærarálónirnar, men vit sjálvir bert lata 45 pst.

Hetta verður stórpeningur at gjalda, um vit nú fremja hesa yvirtøku, miljónapeningur — einar 4—5 miljónir árliga til hín føroyska skattaborgarin at gjalda.

Og hvør reður yvir skúlanum?

Skúladirektionin er hægstá vald. Í henni sita 4 føroyingar — 3 valdir av lögtinginum — og 1 av ríkisstýrinum.

Brøv til Sosialin

LENDINGAR Á SMÁPLASS- UNUM.

Liv og lagna fólksins á nógvum smáplássum er ofta bundin at, hvussu lendingarvirkisfittni eru, tí tey eru treytir fyri til- og fráflutningi.

Nógvasiðni eru lendingavirðisfittini framvegis ógvuliga vánalig. Tær smáabøtur, ið gjordar verða muna einki og loysa ikki teir so brennandi spurningar, ið treyta tilveruna úti á bygðunum.

Var tað ikki rætt og rimuligt, at hilt almenna tók sær av hesum, gjørdi tær neyðugu kanningar, kostnaðarætlanir o. a. og síðan fór undir at útvega hin neyðuga peningin í sambandi við eina landslendingaætlan?

Tað er oyðing av bygðunum at drála oyðing.

Bygdamaður.

oyðslu

SJÁLSTÝRISLANDSSTÝRIÐ.

Sum teir hava reypað um hetta »sjálfstýrislandsstýrið«. Nú hava sjálfstýrisflokarnir funnið hvønn annan; men hoyr her, hvussu samd ír teir eru um, hvat sjálfstýri er fyri nakad. 14. des. skrivir Marius Johannesen m.a. Krossi:

»Flagg okkara umboðar ikki eitt frælst land, men ein landspart av einum øðrum landi.« Hetta mátti litið somt seg blaðstjóranum á Fjórtaða at sagt, tí var hetta so sum Ólavur Michelsen sigur, so var tað fáfongt at barst fyri sjálfstýri í Føroyum, men so var tað heindeiðis landsavik.«

Brævkassin

»BRÆVKASSI« Sosialins.

Tað tykist, sum fleiri eru heldur óttafull, tí lögreglumál eru komin undir Erlend Patursson, landsstýrismann. Hevur hetta nakad við politíð at gera?

Janus.

SVAR: Nei, politíð varð undir fólksflokksstýrinum avreitt til danskin, so har hevur E. Patursson einki at gera.

—o—

»BRÆVKASSI« Sosialins. Tað verður so nógv tala um miklar sjúkrahúshyggjingar, ið ætlandi eisini koma at kosta nógv at reka. Hvat verður at bera henda kostnaðin.

S. Jacobsen.

SVAR: Rakstur in av tí nýggja landsjúkrahúsinum verður góldin av lands- og ríkiskassa — helvtar býti. Ríkiskassin ber allan kostnaðin av rakstrinum av slinnissjúkra-húsinum.

Karman

KOPARLUTIR, ið eru áfallnir ella skínir, kann ein leggja niður í heitt vatn við 1 spsk. av sitrón-sýru í. Skulu liggja umleið 5 min., verða síðan turkaðir og gníggjaðir væl. Eru teir nógv áfallnir er hetta lætt at fáa burtur við varmolni (krystalloju). Á eldri metallutur, ið ofta hava verið pussaðir, er ofta ringt at fáa tað burtur, ið hvøja

ferð hevur sitið eftir av pussikrem-inum og harvið áfallinum í smákrókum og stöðum, sum eru ring at koma at. Um so er, eigur at verða roynt við einari tannbust, ið er dyppa niður í verolin. Tá hetta er gjørt, verður luturin aftur latin niður í verolin-lútin.

Vatnið eigur at vera umleið 70 hitastig.

—o—

GÓÐ RÁÐ. Tá ið kjót verður lagt inn í koliskápið, eigur tað at liggja niðri á botni og helst í tóttum ílati ella feittøttum pap-piri. Tað skal ikki vaskast, men bert skavast við einum knivi og allra best er, um tað verður stroytt við eitt sindur av salti og pipari.

veist tú?

AT longu undir kríggisáru-num settu javnaðarmenn full fíggið uppskot um óvegjan av peningi og fullkomnar endurnýggjan av skipaflo-tanum við 25 nútímans trol-arum og einum hópi av øðrum tíðarhóskandi skipum.

AT burtur úr hesi heildarætlan var einans uppskotið um stovnan av »Vinnulágrunnum« samtykt, sum tí ikt kom at virka fyri einari fullkomnari endurnýggjan av skipaflo-tanum; men m.a. fyrri keypum av gomlum trolarum ið skjótt fóru á húsagang.

AT um uppskotið javnaðarflokksins varð samtykt í heilum líki høvdu vit fingið ein nútímans skipaflo-ta beinanvegin.

AT fólksflokksins ó afturhalds-stýrisins avioftingarpoliðikkur frá 1950 til 1958 ongatíð var fyri-kin, heldur ikki hiti mikla arbeiðs- og vinnuloyssið.

AT tað tá ið javnaðarmenn komu uppi stýrið í 1958, ikki víldi verið neyðugt við einari stór endurnýggjan av skipaflo-tanum frá botninum av.

AT ein fylgja av endurnýggjar-poliðikki javnaðarflokksins frá kríggisloki av vildi verið, at samfelagið á øllum øðrum øk-um hevði verið mangar ferðir betri útbýgt í dag, enn tað er.

BARNAMATUR

SYSLUMENNINIR. Niðanfyrri eru nevndir á sýslumenninum í Føroyum eins og nevndir á bygðunum, har teir røkja starv sítt; men nevni og bústaðir eru her sett skævt í samband hvørt við annað. Seið nú rætt saman:

Friðólvur Petersen — Vági
R. Thorleifsson — Sorvági
Ejler Djurhuus — Klaksvík
Gunnar D. Olsen — Sandi
Vald. Djurhuus — Tvøroyri
Chr. Larsen — Vestmanna
B. Mortensen — Fuglafirði

—o—

STARV. Um tú setir bókstavirnar í navninum á gentuni annarleiðs saman, fært tú at vita, hvat starv, hon hevur:

TOVI KR. GUSTAVSEN.

hugskot

TELSTAR. Um fyra—fimm ár verður tað vanligt, at lond kríng um allan heimin verða at senda radio og fjarsýnissendingar frá landi til lands; fyrireikingar fara longu fram í dag.

TAD er Columbia Broadcasting System, sum gongur á odda og

er í ferð við at leggja til rættis ein alheimsráðadrátt yvir Telstar satelittin tá hann er í síni bestu stöðu í mun til jarðaknottin. — Vitugastu og kónastu menn og kvinnur, ið tey ymisku londini eiga, vilja verða við í hesum sendingum, og valdur verður ein orðstýrari, ið allur heimurin hevur virðing fyri. Evnið, ið tosat skal um, verður av alheimstýð-ingi. Fyrsta royndin er ætlað at fara fram einaferð komandi ár.

TAD ER VERULEIKI

AT hóast teir sokallaðu »sjálv-stýrisflokarnir« í 57 ár — hvor undan øðrum, og hvor harðari enn annar — hava rópt um »sjálfstýrie«, og hóast somu flokkar nú sita við rein um meiráluta á tingi og í

landsstýri, er enn ikki eitt upp skot komið frá teimum, ið skilur seg frá tí sambandspolitikkil sum teir hava sagt verið eina heljarsót, ið vil forkoma okk-um sum tjóð.

AT um tað kemur ann uppá dansk an pening, so hevur ongatíð í Føroya søgu verið furdur slík ur sambandspolitikkur — so 100 pst. daniseringspolitikkur — sum undir hesum lands-stýrinum, ið yndar at kalla seg hitt »sokallaða sjálfstýrislands-stýrið.«

Danmarks bedste
oleekamin. Auto-
matisk rundtræk
og trækregule-
ring.

Pf. VALDEMAR LUTZEN
Tórshavn

Erlendur . . .

(Framhald frá 1. síðu).

virkjum, sum kreppan hevði rakt, fingi tilgongd um skilabótalan. Men meðan allar hinar fyrtikurnar fingi tey lovaðu lán, var sagt A.T. at landsstýrið hevði bara garanti, men ongan pening at læna. Men kundi virki sjálfv finna onkran ið vildi læna upp lógtingsins veð-hald, skuldi hetta veðhaldið verða givið. . . .

Formaðurin í A.T. stýrinum, P. M. Dam fekk stovnan í Danmark at læna henda pening imóti lands-kassans veðhald.

Menn royndu allan kynstur fyri at sleppa undan at veðhalda fyri A. T.

Hetta virki skuldi rúka — tað var upplagt.

Men tá ið peningurin varð fingin til vega, mátti fólksflokksmenn og teirra samgongumenn lata lands kassan hanga uppá tað skriftliga lyftið, ið var givið. Ella máttu teir standa sum orðbrótarar.

Men teir gjørdi tað við ringum tannabiti, og ið hevndar, og illsinns gerð síni royndu teir tað seinasta illa.

Teir kravdu fyri at lata lands-kassan veðhalda,

at P. M. Dam sjálfur skuldi greiða atkvøðu fyri, at hvorki hann ella nakar sum hevði sitið í stýrinum fyri A. T. skuldi koma í A.T.s stýri aftur tá ella nakrantíð í allari ævi teirra.

Teir hildu, at hetta fór P. M. Dam ikki at kunna svølgja, hesar treytir kundi hann ikki lúka — og so kom A. T. at liggja hjálpar-leyst kortini.

Teir gingu út frá sær sjálvum.

Men P. M. Dam lat virkið — arbeiðs- og fiskimanna driftina — ganga fram fyri alt, og greiddi hann atkvøðu sum ynskt, sum trýst og hóttað.

Tilíkan atburð hevur eingin áður sýnt á tingi.

Tilíka politiska hevndarsadismu hevur eingin upplivað áður.

Hatta var Hákunnar, fólksflokks ins spark til eina arbeiðaradrift.

Men sparkið, hann gav Tórsteini var ikki vakrari.

Syrgiligr moralskir atburðar.

So var Hákuns og fólksflokks-ins atburður.

Allir føroyingar vita, hvussu ið farið er. Men vit halda tað vera nært at taka frásøgnina fram aftur til ávaringar og lýsningar av teinum báðum fólksflokkinum og tjóðveldinum.

K.

Skipafelagið Føroyar

TELEFON 1225

Tórshavn

FESKAN UPSA

Tað er neyðugt, at upsin er væl bløðgaður

Pf. BACALAO